

142 8744. 20.1.2023
20 GRU. 2023

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH:

Z up. Lubelskiego Wojewódzkiego
Konservatora Zabytków

**IKONA ŚW. MIKOŁAJ
WRAZ Z RAMĄ**

mgr inż. arch. Arkadiusz Bojczuk
Kierownik Delegatury w Białej Podlaskiej

Z CERKWI PRAWOSŁAWNEJ P.W. ŚW. MIKOŁAJA
w Zabłociu
powiat bialski
diecezja lubelsko – chełmska

Opr. Małgorzata Podgórska – Makal
Konservator dzieł sztuki
Upr. konserwatorskie 20/K/97
Nr dyplomu ASP w Warszawie 4997

LUBLIN
styczeń 2021

WNIOSKI I ZAŁOŻENIA KONSERWATORSKIE

- OPIS

Ikona z przedstawieniem Św. Mikołaja.

Czas powstania: początek XX w.

Ikona w kształcie stojącego prostokąta o wym. 17 x 15 cm.

Technika olejna na desce.

Św. Mikołaj - przedstawienie jednopostaciowe, kompozycja zamknięta.

W centrum sceny znajduje się św. Mikołaj przedstawiony w pełnej postaci, ukazany „en face”. Święty ubrany w szaty biskupie w kolorach niebieskim i czerwonym. Na ramionach biały omoforion. Na głowie mitra. W lewej ręce trzyma księgę, prawą wykonuje gest błogostawieństwa. Głowę okalają siwe włosy i krótka siwa broda. W tle krajobraz z elementami architektury. W górnej partii ikony miniaturki przedstawień Marii i Jezusa ukazanych w unoszących się na obłoczkach, w przedstawieniu do pasa. Rama drewniana z rzeźbionym detalem, złocona.

STAN ZACHOWANIA I PRZYCZYNY ZNISZCZEŃ

Ikona jest w złym stanie, wymagającym przeprowadzenia natychmiastowych zabiegów konserwatorskich.

Warstwa malarska mocno zabrudzona, werniks pożółkły, widoczne drobne ubytki w warstwie malarskiej i w gruncie. Przetarcia warstwy malarskiej. Rama zabrudzona, widoczne ubytki w gruncie, odspojenia i spękania. Złoto poprzecierane. Widoczne liczne otwory po drewnojadach.

Konieczne jest wykonanie pełnej konserwacji technicznej i estetyzującej w celu przywrócenia pierwotnego wyglądu ikony.

Obiekt znajduje się w świątyni czynnej, w której okresowo odbywają się nabożeństwa.

Świątynia jest murowana z cegły.

Przyczyną zniszczeń może być osadzający się dym ze świec, kurz unoszący się w powietrzu, ekspozycja na światło, zmieniające się warunki w budynku, zwłaszcza wilgotność powietrza i temperatura.

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

Pierwszym etapem prac będzie wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej dokumentującej stan zachowania obiektu oraz zabezpieczenie zagrożonych fragmentów przed transportem do pracowni konserwatorskiej.

Pierwszym etapem prac będzie wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej dokumentującej stan zachowania obiektu.

Prace zostaną rozpoczęte od dezynfekcji ikony, zatrucia drewnojadów. Zabieg ten wykonany zostanie preparatem Xyrein aplikowanym przez posmarowanie odwrocia pędzlem oraz wstrzyknięcie pod ciśnieniem preparatu w otwory wylotowe.

Po zatruciu zabezpieczone zostaną odspajające się fragmenty warstwy malarskiej. Podniesione łuski zostaną podklejone wodną dyspersją POW (polioctanu winylu). Podklejanie wspomagane będzie kauterem (temperaturą pod naciskiem). Oczyszczanie lica z zabrudzeń oraz warstwy pożółkłego werniksu wykonane zostanie mieszkami rozpuszczalników wytypowanych na podstawie prób ich skuteczności. Konieczna może się okazać impregnacja - wzmocnienie strukturalne deski osłabionej poprzez drewnojady - 5 % roztworem żywicy Paraloid B 72 w toluenie.

Większe ubytki podobrazia zostaną zaflekowane, mniejsze natomiast uzupełnione szpachlą do drewna.

Wykonane zostaną uzupełnienia ubytków warstwy gruntu na licu ikony do wysokości warstwy malarskiej.

Powierzchnia kitów zostanie opracowana zgodnie z powierzchnią oryginału.

Lico pokryte zostanie werniksem retuszującym po czym wykonany zostanie retusz warstwy malarskiej metodą retuszu naśladowczego w technice olejno – żywicznej.

Po wypunktowaniu ikona zostanie zawerniksowana damarowym werniksem końcowym.

RAMA

Rama zostanie oczyszczona z zabrudzeń, zostaną usunięte odspojone partie gruntu. Zostanie zastosowany środek owadobójczy. Uzupełnienie ubytków w gruncie i wyprowadzenie powierzchni kitów. Prace zakończy wykonanie retuszu złocenia złotem płatkowym.

PROPONOWANE POSTĘPOWANIE KONSERWATORSKIE

IKONA

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej przed konserwacją,
2. Demontaż ramy.
3. Dezynfekcja i dezynsekcja ikony preparatem Xyrein.
4. Podklejenie łuszczącej się i odspojonej warstwy malarskiej i gruntu dyspersją wodną POW z użyciem kautera.
5. Oczyszczenie lica ikony z brudu i starych werniksów preparatem dobranym na podstawie wykonanych prób skuteczności.
6. Impregnacja podobrazia - wzmocnienie strukturalne drewna 5 % roztworem żywicy Paraloid B 72 w toluenie.
7. Wykonanie uzupełnień drewna - fleków w desce podobrazia, wykonanych z drewna analogicznego jak użyte oryginalnie.
8. Złożenie kitów ze szpachli do drewna w kolorze zbliżonym do oryginalnego.
9. Uzupełnienie ubytków warstwy gruntu do wysokości warstwy malarskiej (szpachla akrylowa).
10. Opracowanie powierzchni kitów zgodnie z powierzchnią oryginału.
11. Zabezpieczenie warstwy malarskiej werniksem pośrednim.
12. Punktowanie warstwy malarskiej metodą retuszu naśladowczego techniką olejno-żywiczną.
13. Zabezpieczenie warstwy malarskiej werniksem damarowym końcowym.

RAMA

1. Oczyszczenie powierzchni ramy preparatem dobranym na podstawie wykonanych prób skuteczności.
2. Zastosowanie środka owadobójczego np. Xyrein
3. Uzupełnienie ubytków gruntu.
4. Opracowanie powierzchni uzupełnień.
5. Wykonanie retuszu złocień zgodnie z pierwotnym układem.
14. Wykonanie dokumentacji konserwatorskiej fotograficznej i opisowej

mgr Małgorzata Podgórska-Makal

nr dyplomu ASP w Warszawie 4997

upr. konserwatorskie. 20/K/97

20-282 Lublin, ul. Królowej Jadwigi 6/7

Lublin 25 styczeń 2021

Fot. nr 1 Cerkiew Prawosławna p.w. św. Mikołaja w Zabłociu powiat bielski – Ikona „Św. Mikołaj”. Stan istniejący. Zdjęcie wykonana M. Podgórska-Makal.